

Wzmocnienie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

**w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych,
młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, specjalnych
ośrodkach szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodkach
wychowawczych, ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych**

Pakiet opracował zespół pracowników Dolnośląskiej Biblioteki
Pedagogicznej we Wrocławiu pod redakcją Anny Chawawko

Wstęp

Wzmocnienie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodkach wychowawczych, ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych, jest jednym z kierunków realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2015/2016, określonym przez Minister Edukacji Narodowej. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty wskazuje, że zadaniem systemu oświaty jest utrzymywanie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowanie i opiekę w szkołach i placówkach a także upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o bezpieczeństwie oraz kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń i sytuacji nadzwyczajnych. Wychodząc naprzeciw wyżej wymienionym wymaganiom powstał pakiet, którego celem jest pomoc nauczycielom oraz wychowawcom szkół oraz placówek oświatowych w organizowaniu działań edukacyjnych dotyczących wzmocnienia bezpieczeństwa.

Pakiet zawiera treści szczególnie przydatne przy realizacji działań w programach wychowawczych placówek oświatowych. Zebrane materiały mają na celu podniesienie jakości procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych poprzez przegląd bezpieczeństwa w szkołach, placówkach, a także dają możliwość opracowania i wdrożenia tych procedur. Umieszczono w nich również informacje dotyczące stanu prawnego, aktualne badania oraz raporty, informacje jak wzmocnić i zarządzać bezpieczeństwem oraz jakimi metodami pracować podczas lekcji. Powyższe zagadnienia mają na celu poprawę bezpieczeństwa fizycznego oraz budowę przyjaznego klimatu.

Prezentowane materiały źródłowe pochodzą ze zbiorów Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu oraz bibliotek pedagogicznych Dolnego Śląska. Pakiet dopełniają wyselekcjonowane wiadomości z zasobów internetu dostępne on-line. Przy opisach bibliograficznych zostały zamieszczone adnotacje o zawartości treściowej publikacji.

Spis treści

1. Regulacje prawne.....	4
2. Raporty, badania, ankiety, programy	6
3. Wzmocnienie bezpieczeństwa(BHP,zarządzanie bezpieczeństwem)	8
4. Bezpieczeństwo w placówkach oświatowych	15
4.1. Sytuacje kryzysowe	15
4.2. Metody pracy, scenariusze zajęć	18

1. Regulacje prawne

Artykuły z wydawnictw ciągłych

1. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 9 lutego 2010 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich // Dziennik Ustaw. - 2010, nr 33, poz. 178
Ustawa z dnia 26 października 1982 r. Środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich. Postępowanie przed sądem: postępowanie wyjaśniające, postępowanie opiekuńczo-wychowawcze, postępowanie poprawcze, postępowanie odwoławcze. Postępowanie wykonawcze: środki wychowawcze i lecznicze, środek poprawy, stosowanie środków przymusu bezpośredniego wobec nieletniego umieszczonego w zakładzie poprawczym, schronisku dla nieletnich, młodzieżowym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii. Zatrudnianie nieletnich umieszczonych w zakładach poprawczych lub schroniskach dla nieletnich.
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 maja 2011 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach // Dziennik Ustaw. - 2011, nr 109, poz. 631
Placówki oświatowo-wychowawcze: placówki wychowania pozaszkolnego, szkolne schroniska młodzieżowe. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze. Specjalne ośrodki wychowawcze i ośrodki umożliwiające dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego oraz obowiązku szkolnego i obowiązku nauki. Placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania: bursy, domy wczasów dziecięcych.
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 grudnia 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w młodzieżowym ośrodku wychowawczym // Dziennik Ustaw. - 2011, nr 296, poz. 1755
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach // Gazeta Szkolna : aktualności. - 2011, nr 5/6, s. 15-16
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 maja 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie form i zakresu finansowego wsparcia organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w publicznych szkołach i placówkach // Dziennik Ustaw. - 2008, nr 94, poz. 598
Rządowy program "Monitoring wizyjny w szkołach i placówkach". Szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne. Szkoły i placówki artystyczne. Szkoły podstawowe specjalne, gimnazja specjalne, szkoły ponadgimnazjalne specjalne. Bursy. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze. Szkoły przy zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich.
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2007 r. w sprawie form i zakresu finansowego wspierania organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w publicznych szkołach i placówkach // Dziennik Ustaw. - 2007, nr 163, poz. 1155
Publiczne szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, zespoły tych szkół, szkoły i placówki artystyczne. Publiczne młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, bursy, szkoły przy zakładach poprawczych, szkoły przy schroniskach dla nieletnich.
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 4 kwietnia 2005 r. w sprawie organizowania wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci (Dz. U. z dnia 25 kwietnia 2005 r. nr 68, poz. 587) // Przegląd Oświatowy. - 2005, nr 11, dod. s. 9-10
Praca z małymi dziećmi o zaburzonym rozwoju psychoruchowym pedagoga, psychologa, logopedy. Wczesne wspomaganie może być organizowane w przedszkolu, szkole podstawowej, w ośrodkach specjalnych, poradni specjalistycznej lub rodzinie.

8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie ramowych statutów placówek publicznych // Dziennik Ustaw. - 2005, nr 52, poz. 466
Placówki wychowania przedszkolnego, szkolne schroniska młodzieżowe, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze, bursy, domy wczasów dziecięcych.

Wydawnictwa zwarte

1. Bezpieczeństwo młodzieży : poradnik prawny / Anna Maria Wesółowska. - Wyd. zaktual. - Warszawa : Poltext, 2014. - 238 s. ; 24 cm.

Publikacja ma na celu przybliżyć młodzieży, rodzicom i nauczycielom problematykę przestępstw najczęściej popełnianych przez młodocianych. Autorka wybrała czyny, które najbardziej bulwersują i wzmagają poczucie zagrożenia. W stu felietonach przedstawiła przypadki z życia wzięte, sytuacje, w których nastolatki popełniają przestępstwa lub czyny niedozwolone, często nie zdając sobie z tego sprawy.

[Spis treści, wstęp](#)

Rozdziały z wydawnictw zwartych

1. *Bezpieczeństwo pracy w placówkach resocjalizacyjnych – prawne aspekty ochrony pracowników zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich.* W: Wypalenie zawodowe pracowników placówek resocjalizacyjnych : zjawisko, zagrożenia, wsparcie / pod red. Ewy Bilskiej. - Warszawa : PEDAGOGIUM Wyższa Szkoła Nauk Społecznych, 2010, s. 198-207.

Tekst rozdziału

Materiały z Internetu

1. Bezpieczeństwo w szkole. A. Borowa. [online]. [dostęp 3 lipca 2015]. Dostępny w www: <http://edurada.pl/artykuly/bezpiecze-stwo-w-szkole/>
Omówienie przepisów dotyczących bezpieczeństwa w szkole obowiązujących na dzień 30.04.2013.
2. Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją i przestępczością. D. Macander. [online]. [dostęp 1 września 2015]. Dostępny w www: <http://www.ore.edu.pl/component/phocadownload/category/123-procedury-interwencyjne-w-szkole?download=126:procedury-postpowania-nauczycieli-w-sytuacjach-zagroenia-bezpieczestwa-uczniw-i-metod-wsppracy-szk-z-policj>
Celem omówionych procedur jest jak podaje autorka opracowania usprawnienie i zwiększenie trafności oraz skuteczności oddziaływań szkoły w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży przestępczością i demoralizacją oraz wypracowanie metod współpracy szkoły z policją. Opisano przypadki uczniów pod wpływem alkoholu lub środków odurzających, uczniów jako ofiar przemocy itp. W każdym przypadku przytoczono obowiązujące przepisy (ustawy, akty, rozporządzenia).
3. Wybór aktów prawnych dotyczących bezpieczeństwa uczniów w przedszkolu, szkole i placówce oświatowej. Oprac. D. Macander. [online]. [dostęp 1 września 2015]. Dostępny w www:

<http://www.ore.edu.pl/component/phocadownload/category/123-procedury-interwencyjne-w-szkole?download=1164:wybr-aktw-prawnych-dotyczacych-bezpieczestwa-uczniw-w-przedszkolu-szkole-i-placowce-owiatowej>

Teksty ustaw, rozporządzeń oraz zarządzeń Komendanta Głównego Policji w sprawie zapewnienia bezpiecznej nauki oraz zapobieganiu demoralizacji dzieci i młodzieży. Oprócz Ustawy o Systemie Oświaty omówiono także zapisy z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, alkoholizmowi oraz zapisy dotyczące dzieci i młodzieży z Kodeksu Karnego.

4. Wykaz aktów prawnych dla MOW i MOS. T. Kaniowska. [online]. [dostęp 8 lipca 2015]. Dostępny w www:
<http://www.npseo.pl/data/documents/3/257/257.pdf>
Szczegółowy wykaz aktów prawnych uwzględniających specyfikę działania młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii. Aktualizowany 23.09.2011.

2. Raporty, badania, ankiety, programy

Artykuły z wydawnictw ciągłych

1. Działania wychowawcze na rzecz młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym / Zbigniew B. Gaś. - Bibliogr. // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2008, nr 4, s. 3-16
Jakość oddziaływań wychowawczych kierowanych do młodzieży dysfunkcyjnej korzystającej ze wsparcia specjalistycznych ośrodków. Badania.
2. Funkcjonowanie emocjonalne wychowanków Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego / Justyna Siemionow // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2014, nr 7, s. 47-55
Wpływ zadań w ramach indywidualnego procesu resocjalizacji na poprawę stopnia rozumienia emocji i zmianę funkcjonowania wychowanka w instytucji. Badania.
3. IPR w placówce resocjalizacyjnej / Iwona Latańska // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2005, nr 2, s. 16-18
Indywidualny program resocjalizacyjny w młodzieżowym ośrodku wychowawczym oraz młodzieżowym ośrodku socjoterapii - na czym polega, jak go przygotować.
4. Poczucie bezpieczeństwa nieletnich z młodzieżowego ośrodka wychowawczego na tle grupy porównawczej / Ewa Grudziewska. - Bibliogr. // Lubelski Rocznik Pedagogiczny. - T. 29 (2010), s. [236]-243
Potrzeba bezpieczeństwa leży u podstaw nie tylko pełnowartościowego rozwoju człowieka, zwłaszcza w początkowym okresie życia, ale także prawidłowego funkcjonowania w rolach społecznych. W wyniku niezaspokojenia (deprywacji) poczucia bezpieczeństwa mogą powstawać pewne negatywne zmiany osobowości. Badania zostały przeprowadzone w dwóch grupach wychowawczych nieletnich przebywających w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Puławach. Grupę porównawczą stanowili uczniowie z wybranej w sposób losowy pierwszej i drugiej klasy gimnazjum terapeutycznego w Lublinie.
5. Poczucie koherencji i umiejscowienia kontroli uczniów Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii w Warszawie / Elżbieta Fidler, Katarzyna Gąsińska. - Bibliogr. // Opieka, Wychowanie, Terapia. - 2007, [nr] 3/4, s. [5]-8
Prezentacja wyników badań przeprowadzonych wśród uczniów klas I-III Liceum.
6. Postawy nauczycieli szkoły specjalnej wobec osób z niepełnosprawnością / Monika Skura // Szkoła Specjalna. - 2015, nr 1, s. 28-46
Analiza wyników badań przeprowadzonych w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Wyszakowie.
7. Praca czy współpraca z rodzicami wychowanków MOW : propozycje rozwiązań / Justyna Siemionow. - Bibliogr. // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2014, nr 3, s. 51-56
Działania wspierające rodziców wychowanków Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego nr 1 w Malborku. Badania.
8. Program profilaktyki, terapii dla uczniów przejawiających trudności adaptacyjne do warunków szkolnych / Iwona Dec, Maria Matuszewska // Nasz Czas. - 2005, nr 10, s. 12-14
Program realizowany w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym. Plan realizacji programu. Tematyka zajęć. Metody oceny.

9. Przyczyny uciezek wychowanków z MOW / Justyna Siemionow // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2012, nr 5, s. 38-43
Analiza przyczyn uciezek wychowanków z Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych. Badania.
10. Syndrom agresywności nieletnich w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym / Magdalena Tomala. - Bibliogr. // Opieka, Wychowanie, Terapia. - 2007, [nr] 1/2, s. [10]-14
Próba oceny poziomu i zakresu agresywności badanych nieletnich w warunkach ośrodka wychowawczego w Zawichoście - wyniki badań.
11. "Wędrujemy razem po zdrowie" - program opracowany przez Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Świnoujściu // Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne. - 2008, nr 7, s. 30-39
Program realizowany poprzez działania: koła turystyki pieszej i rowerowej "4 atmosfery" oraz koła turystyki pieszej "Dziurawy trampki". Cele i procedury ich osiągnięcia.
12. Zachowania ryzykowne wychowanków szkolnych ośrodków wychowawczych i socjoterapeutycznych / Anna Rustecka-Krawczyk. - Bibliogr. // Serwis Informacyjny Narkomania. - 2010, nr 3, s. 9-15
Prezentacja wyników badań nad zachowaniami ryzykownymi wychowanków warszawskich młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków terapeutycznych. Charakterystyka uczestników badań, ich sytuacji psychospołecznej. Zbadanie takich zachowań jak agresja i przemoc, wykroczenia, używanie substancji psychoaktywnych, problemy szkolne.

Materiały z Internetu

1. Bezpieczni w domu, szkole i środowisku. B. Chromińska-Woźniak. [online]. [dostęp 2 września 2015]. Dostępny w www:
<http://www.ore.edu.pl/programy-i-projekty-69647/bank-dobrych-praktyk-82894/dobre-praktyki?download=2117:bezpieczni-w-domu-szkole-i-rodowisku>
Podsumowanie przedsięwzięcia „Bezpieczni w domu, szkole i środowisku” realizowanego przez PPP w Gubinie we współpracy ze szkołami i jednostkami samorządowymi w gminie. Opisano założenia i cele programu, zrealizowane formy pracy z uczniami, nauczycielami i rodzicami. W załączniku scenariusz zajęć nt agresji oraz listy uczniów do dorosłych.
2. Poczucie bezpieczeństwa ucznia w środowisku szkolnym. P. Czajka. [online]. [dostęp 3 lipca 2015]. Dostępny w www:
http://pbc.up.krakow.pl/Content/1210/Poczucie_bezpieczenstwa_ucznia_w_srodowisku_szkolnym.pdf
Praca magisterska omawiająca zagadnienie poczucia bezpieczeństwa w odniesieniu do literatury. Analiza przeprowadzonych ankiet na temat poczucia bezpieczeństwa wśród uczniów. Program wychowawczy SP Nr 3 w Polkowicach.
3. Raport Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Łękawie. Z dnia 9 stycznia 2012r. [online]. [dostęp 8 lipca 2015]. Dostępny w www:
<https://www.rpo.gov.pl/sites/default/files/Wyci%C4%85g%20-%20MOW%20%C5%81%C4%99kawa%202011.pdf>
Raport zamieszczony na stronach Rzecznika Praw Obywatelskich z kontroli przeprowadzonej w MOW w Łękawie. Zawiera dokładny opis wizytacji, omówienie zaleceń z powołaniem się na akty prawne oraz zalecenia dla dyrekcji ośrodka oraz organu prowadzącego w celu zwiększenia bezpieczeństwa oraz poszanowania praw wychowanków.
4. Raport roczny Rzecznika Praw Obywatelskich z działalności w Polsce Krajowego Mechanizmu Prewencji w roku 2014. Oprac. R. Czerniawski, J. Lewandowska, M. Mazur. [strony 34-48 opisują wizytacje MOW]. [online]. [dostęp 1 września 2015]. Dostępny w www:
https://www.rpo.gov.pl/sites/default/files/BIULETYN%20RZECZNIKA%20PRAW%20OBYWATEL%20SKICH%202015%20nr%204%20%C5%B9R%C3%93D%C5%81A_0.pdf
Raport zawiera podsumowanie wizytacji, które przeprowadzono w 2014 roku na terenie Polski. Omówiono w nim problemy systemowe zwłaszcza potrzebę standaryzacji. Wymieniono „dobre praktyki” realizowane w poszczególnych placówkach, które zalecane są innym ośrodkom. Podsumowano także problematykę zachowania dyscypliny oraz kwestię przemocy ze strony wychowawców oraz przemocy rówieśniczej.

5. Zapewnić uczniom bezpieczeństwo... Wybrane uwarunkowania prawne organizacji bezpiecznej nauki, rekreacji i wypoczynku. Oprac. Kuratorium Oświaty w Katowicach. [online]. [dostęp 11 września 2015.]. Dostępny w www:
<http://www.lo5.resman.pl/v/apliki/adlanauczycieli/Zapewnic-uczniom-bezpieczenstwo.pdf>
Zbiór artykułów opracowanych przez pracowników katowickiego KO w 2012 roku, skupionych wokół tematyki bezpieczeństwa w szkole, Internecie lecz także na wycieczkach. Interesujące są skargi zgłaszane do KO na szkołę i nauczycieli w kwestii braku bezpieczeństwa, sytuacji agresywnych w szkole. Konkretnie przypadki zaopatrzone też były w zalecenia dla dyrekcji, których celem jest poprawa bezpieczeństwa.

3. Wzmocnienie bezpieczeństwa (BHP, zarządzanie bezpieczeństwem)

Artykuły z wydawnictw ciągłych

1. Bezpieczeństwo drogowe w otoczeniu szkoły / Patryk Kuzior // Miesięcznik Dyrektora Szkoły. - 2014, nr 6, s. 19-23
Granice odpowiedzialności za bezpieczeństwo. Monitoring bezpieczeństwa komunikacji. Znaki i urządzenia drogowe. Kto może stawiać znaki i urządzenia. Dostęp do miejsc parkingowych. Obowiązki dyrektora. Podstawa prawna.
2. Bezpieczeństwo jako szkolny priorytet : nadzór dyrektora nad bezpieczeństwem w szkole / Jacek Stec // Doradca Dyrektora Szkoły. - 2013, nr 30, s. 4-9
Umocowania prawne, które obligują dyrektora szkoły do zapewnienia bezpieczeństwa w szkole. Działania, które bezwzględnie musi podjąć dyrektor szkoły w świetle przepisów prawa, by zapewnić bezpieczeństwo w szkole. Lista kontrolna podstawowej dokumentacji, poświadczającej sprawowanie nadzoru przez dyrektora nad bezpieczeństwem w szkole.
3. Bezpieczeństwo - kto za co odpowiada / Dariusz Skrzyński // Głos Pedagogiczny. - 2012, nr 39, s. 4-7
Zadania dyrektora szkoły i nauczycieli. Bezpieczeństwo podczas zajęć. Procedury bezpieczeństwa podczas wycieczki i wyjść klasowych. Podstawa prawna.
4. Bezpieczeństwo na korytarzu i w szatni szkolnej / Anna Oleszak // Głos Pedagogiczny. - 2015, nr 67, s. 55-56
Warunki bezpieczeństwa w szkole (także na etapie planowania) - eliminowanie zagrożeń dla uczniów i nauczycieli. Podstawy prawne.
5. Bezpieczeństwo w szkołach - regulacje prawne / Krzysztof Lisowski // Dyrektor Szkoły. - 2011, nr 11, s. 56-60
Wypadek w szkole - procedury postępowania. Inne zagadnienia związane z bezpieczeństwem uczniów.
6. BHP w szkole - zbiór aktów prawnych / Andrzej Piegutowski // Przegląd Oświatowy. - 2012, nr 19, dod. s. 12
7. Diagnozowanie zachowań uczniów : bezpieczeństwo według nowego rozporządzenia o nadzorze / Małgorzata Stachowiak // Głos Pedagogiczny. - 2009, nr 14, s. 44-50
Świadomość uczniów o aspektach i zakresie ich bezpieczeństwa w szkole. Diagnoza wewnętrzna placówki. Nadzór zewnętrzny w zakresie bezpieczeństwa szkoły.
8. Dyrektor gwarantem bezpieczeństwa w szkole / Marcin Adrian Górnikiewicz // Nowa Szkoła. - 2008, nr 9, s. 29-33
Odpowiedzialność dyrektora szkoły - podstawy prawne. Bezpieczeństwo w szkole w praktyce.
9. Edukacja w zakresie pierwszej pomocy w szkołach oraz doskonalenie i zaangażowanie nauczycieli w jej realizację / Marian Stebelski // Edukacja dla Bezpieczeństwa. - 2006, nr 5, s. 21-30
Wykaz programów i podręczników do nauczania pierwszej pomocy i edukacji dla bezpieczeństwa dla wszystkich etapów edukacyjnych. Przykłady propagowania przez nauczycieli SP treści z zakresu pierwszej pomocy.

10. Edukacja zdrowotna w obszarze bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w środowisku szkolnym / Alina Dworak. - Bibliogr. // Wychowanie na Co Dzień. - 2009, nr 6, s. 19-21
Zasady bezpieczeństwa dziecka w środowisku szkolnym. Działania profilaktyczne.
11. Jedziemy na wycieczkę / Iwona Lesińska // Głos Pedagogiczny. - 2014, nr 56, s. 50-51
Formalne wymagania dotyczące zaplanowania wyjazdu, poinformowania rodziców i zgromadzenia stosownej dokumentacji. Obowiązki dyrektora, kierownika i opiekuna wycieczki szkolnej.
12. Kontrola organu prowadzącego / Maria Pecyna // Głos Pedagogiczny. - 2015, nr 67, s. 57-63
Kontrola w zakresie przestrzegania obowiązujących przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników i uczniów. Cel, rodzaj i program kontroli. Zasady przeprowadzania kontroli. Zakres i przedmiot kontroli problemowej. Protokół z kontroli. Wykorzystanie wyników kontroli.
13. Kształtowanie kapitału społecznego w szkole - wprowadzenie do problemu / Eugenia Potulicka. - Summ. - Bibliogr. // Studia Edukacyjne. - 2012, nr 22, s. [97]-107
Kontrowersje dotyczące możliwości kształtowania kapitału społecznego w szkole. Jak kształtować kulturę zaufania w szkole w warunkach dominacji kultury nieufności. Jak w sytuacji kryzysu przygotowywać młodzież do odpowiedzialności. Kształtowanie kapitału społecznego w szkole.
14. Kultura bezpieczeństwa i higieny pracy w szkole / Ferdynand Jucha // Pedagogika Pracy. - 2005, [nr] 46, s. 93-97
Recepta na kulturę bezpieczeństwa w szkole.
15. Lista kontrolna zadań w zakresie bezpieczeństwa w szkole / Jacek Stec // Głos Pedagogiczny. - 2012, nr 42, s. 30-33
Lista zadań, które mają zapewnić bezpieczne i higieniczne warunki pracy i nauki oraz zapobiec sytuacjom kryzysowym w szkole.
16. Lista kontrolna zagrożeń ułatwiająca ustalenie poziomu bezpieczeństwa w placówce / Zbigniew Szafrński // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2010, nr 12, s. 39-40
Szkoła, przedszkole, placówka oświatowa.
17. Materiały pomocnicze do oceny środowiska fizycznego szkoły / Barbara Woynarowska // Edukacja Zdrowotna i Promocja Zdrowia w Szkole. - 2006, nr 10/11 (wydanie specjalne), s. 150-159
Podstawowe informacje o wymaganiach i normach dotyczących różnych elementów środowiska fizycznego szkoły (np. budynek i teren szkoły, warunki sanitarno-higieniczne, mikroklimat, oświetlenie, ochrona przed hałasem, meble, organizacja lekcji i przerw). Zabezpieczenie przed wypadkami i urazami. Pomoc w dokonywaniu autoewaluacji w szkole promującej zdrowie.
18. Monitoring w szkole / Anna Oleszak // Głos Pedagogiczny. - 2015, nr 66, s. 41-42
Wady i zalety monitoringu w szkole. Zastosowanie kamer wizyjnych i ich rozmieszczenie na terenie szkoły. Systemy kamer analogowych oraz IP.
19. Na podglądzie / EM // Głos Nauczycielski. - 2010, nr 34, s. 6-7
Monitoring wizyjny w polskich szkołach i jego wpływ na zwiększenie bezpieczeństwa i wyeliminowanie groźnych zachowań młodzieży.
20. Niebezpieczna szkoła, czyli strach się bać... / Maciej Osuch // Dyrektor Szkoły. - 2011, nr 9, s. 34-41
Zapewnienie uczniom bezpieczeństwa w szkole. Inspekcja sanitarna. Troska o zdrowie uczniów. Bezpieczeństwo dzieci w aspekcie zdrowia psychicznego. Bezpieczny Internet, bezpieczne dane.
21. Obowiązki dyrektora szkoły w zakresie ochrony przeciwpożarowej / Paweł Rochala // Edukacja dla Bezpieczeństwa. - 2005, nr 1, s. 28-35
22. Pali się! : próbną ewakuacją szkoły / Magdalena Mytnik, Marcin Cisek, Dariusz Mucha // Sedno. - 2010, nr 8, s. 60-61

Zadania dyrektora szkoły. Próbnny alarm pożarowy. Decyzja o ewakuacji szkoły. Alarm. Miejsce zbiórki. Częstotliwość prób ewakuacji. Alarmowanie służb ratowniczych. Podstawa prawna.

23. Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach : lekcje wychowawcze dla II lub III etapu edukacyjnego / Iwona Molin // Wychowawca. - 2008, nr 9, s. 24-26
Scenariusze lekcji do przeprowadzenia przez pielęgniarkę przy współudziale wychowawcy.
24. Pierwsza pomoc w szkole / Joanna Skrobisz // Głos Nauczycielski. - 2011, nr 37, dod. s. III-IV
Przepisy ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym.
25. Pod czujnym okiem... / Tomasz Garstka // Emocje. - 2013, nr 1, s. 40-42
Zalety, wady i kwestia skuteczności monitoringu w szkole. Psychologiczny aspekt monitorowania uczniów w szkole.
26. Pod czujnym okiem kamery : monitoring w szkole / Marcin Majchrzak // Doradca Dyrektora Szkoły. - 2014, nr 39, s. 42-44
Korzyści wynikające ze stosowania monitoringu w szkole. Argumenty przemawiające za rezygnacją bądź ograniczeniem systemu monitorującego. O czym należy pamiętać, instalując w placówce system monitorujący.
27. Polityka bezpieczeństwa / Łukasz Zegarek. - (System ochrony danych osobowych ; cz. 3). - Bibliogr. // Miesięcznik Dyrektora Szkoły. - 2013, nr 1, s. 41-44
Dokumentacja. Podstawowe informacje z zakresu polityki bezpieczeństwa. Rola dyrektora szkoły. Obligatoryjne składniki polityki bezpieczeństwa. Fakultatywne składniki polityki bezpieczeństwa. Polityka bezpieczeństwa szkoły. Podstawa prawna.
28. Prawne procedury postępowania w sytuacji zakłócenia toku lekcji / Jacek Stec // Głos Pedagogiczny. - 2010, nr 16, s. 46-50
Należy korzystać z przepisów zawartych w statucie szkoły. Każda szkoła powinna posiadać procedury na wypadek sytuacji kryzysowej. Nauczyciel powinien podjąć konkretne działania w sytuacji użycia przemocy wobec niego. Należy zapobiegać agresywnym zachowaniom uczniów. Określone zasady w kontaktach interpersonalnych. Wykorzystanie prawa karnego.
29. Przemoc w rodzinie a obowiązki szkoły : procedura "Niebieskie Karty" / Żaneta Urawska. - (Sytuacje kryzysowe w szkole). - Bibliogr. // Dyrektor Szkoły. - 2013, nr 4, dod. "Niezbędnik Dyrektora" s. 81-84
Procedura "Niebieskie Karty". Zespoły interdyscyplinarne i grupy robocze. Obowiązek zawiadamiania. Oddziaływanie na podstawie przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.
30. Przykładowe działania upowszechniające procedury postępowania w sytuacjach trudnych oraz pogłębiające współpracę z odpowiednimi służbami . - (Wzory związane ze współpracą szkoły ze służbami w sytuacjach kryzysowych) // Szkoła : miesięcznik dyrektora. - 2015, nr 1, s. 31-32
Uczniowie zagrożeni demoralizacją. Działania skierowane do uczniów. Praca z rodzicami. Działania skierowane do całej społeczności szkolnej. Działania skierowane do nauczycieli.
31. Rozmowy z uczniami o bezpieczeństwie / Jacek Stec // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 33, s. 19-21
Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie placówki. Miniprojekty. Bezpieczne poruszanie się po drogach komunikacyjnych. Warsztaty dla uczniów - Temat: Organizujemy bezpieczne wyjście poza szkołę (do kina, na rajd rowerowy, spływ kajakowy, na szlaki górskie).
32. Szkolna procedura powypadkowa / Marcin Majchrzak // Monitor Dyrektora Szkoły. - 2014, nr 48, s. 42-46
Kogo należy powiadomić o wypadku. Zasady wypełniania protokołu, rejestru wypadków i przygotowania formularza zgłoszenia wypadku ucznia. Podstawa prawna.
33. Szkoła - bezpieczna przystań / Jacek Stec // Głos Pedagogiczny. - 2012, nr 42, s. 46-48
Wykaz najważniejszych aktów prawnych z zakresu bezpieczeństwa w szkołach.
34. Szkoła wolna od kradzieży / Marcin Majchrzak // Doradca Dyrektora Szkoły. - 2014, nr 40, s. 49-51
Odpowiedzialność osób dorosłych za kradzieże. Odpowiedzialność nieletnich za kradzieże. Postępowanie wewnątrzszkolne w przypadku dokonania kradzieży na jej terenie.

35. To się dzieje tu i teraz : właściwa reakcja w sytuacji zagrożenia / Małgorzata Łoskot // Głos Pedagogiczny. - 2010, nr 15, s. 4-7
Zdarzenia w szkole, które mogą bezpośrednio zagrażać bezpieczeństwu i zdrowiu uczniów lub nauczycieli. Co to jest sytuacja kryzysowa. Co to jest interwencja kryzysowa. Szkolne procedury. Rola dyrektora szkoły.
36. Udzielanie pierwszej pomocy / Beata Czarnynoga // Świetlica w Szkole. - 2009, [nr] 1, s. 17-18
Zasady udzielania pierwszej pomocy - ogólne wytyczne oraz poszczególne przypadki (omdlenie, oparzenie, urazy kończyn, rany i krwotoki, padaczka, wstrząs uczuleniowy, zatrzymanie krążenia), które powinny być znane wszystkim pracownikom szkoły.
37. Wypadek w szkole : procedura postępowania / Joanna Lesińska // Głos Pedagogiczny. - 2012, nr 36, s. 22, 24
Zapewnienie opieki. Zawiadomienie o wypadku. Zabezpieczenie miejsca wypadku. Prace zespołu powypadkowego. Omawianie wypadków i ich rejestr.
38. Wypadki i nieprzewidziane sytuacje / Jagna Niepokólczycka-Gac // Szkoła : miesięcznik dyrektora. - 2015, nr 2, s. 54-57
Wypadek w szkole. Podawanie leków uczniom. Kiedy i jak wezwać pogotowie ratunkowe. Niebezpieczeństwa podczas wycieczki. Samowolne opuszczenie przez ucznia świetlicy szkolnej. Podstawa prawna.
39. Zadania i obowiązki BHP dyrektora i nauczyciela w placówkach oświatowych / Maria Szarkowska // Bliżej Przedszkola. - 2008, nr 10, s. 42
40. Zarządzanie bezpieczeństwem w szkole w aspekcie profilaktyki / Dawid Kaszuba. - Summ. - Bibliogr. // Nauczyciel i Szkoła. - 2010, nr 1/2, s. [151]-156
Właściwe realizowanie zarządzania bezpieczeństwem na terenie placówki szkolnej wymaga systemowych rozwiązań z ukierunkowaniem na profilaktykę.
41. Zgodnie z prawem : pierwsza pomoc / Łukasz Wrycz-Rekowski // Wszystko dla Szkoły. - 2011, nr 11, s. 13-14
Udzielanie pierwszej pomocy uczniom w szkole.

Wydawnictwa zwarte

1. BHP w oświacie : laboratoria, warsztaty, sale gimnastyczne, wycieczki, szkolenia, ryzyko zawodowe, postępowanie powypadkowe, pierwsza pomoc / Stanisław Wójcik, Michał Abramowski. - Stan prawny: listopad 2014. - Warszawa : Wydawnictwo C.H. Beck, 2014. - XVII, [1], 365 s. ;24 cm.

W publikacji szczegółowo omówiono: organizację służby bhp w szkołach i przedszkolach, wymagania dotyczące pomieszczeń lekcyjnych, higieniczno-sanitarnych i technicznych, zasady bhp podczas prowadzenia zajęć w laboratoriach i pracowniach (chemicznych, fizycznych i komputerowych), warsztatach szkolnych, salach gimnastycznych i na boiskach oraz podczas szkolnych wyjść i wycieczek, zasady kierowania na badania lekarskie, gotowe programy szkoleń bhp oraz karty oceny ryzyka zawodowego dla nauczycieli i innych pracowników, procedurę postępowania i dokumentację powypadkową dla ucznia i pracownika placówki, rzeczowe instrukcje udzielania pierwszej pomocy w typowych szkolnych sytuacjach.

[Spis treści](#)

2. Bhp w szkole : obowiązki, odpowiedzialność, dokumentacja / Bożena Winczewska. - Wyd. 3. - Warszawa : Wydawnictwo Wiedza i Praktyka : Grupa Wydawnicza "Oświata", 2015. - 188 s. ; 24 cm + CD-ROM.

Publikacja to zbiór praktycznych wskazówek niezbędnych do zapewnienia właściwego stanu bezpieczeństwa w szkole. Materiał obejmuje m.in.

następujące zagadnienia: wytyczne bhp w budynku szkolnym, wytyczne bhp na terenie wokół szkoły, dyrektor jako pracodawca – obowiązki bhp, przegląd obiektów należących do szkoły, dokumentacja bhp w szkole, wypadki uczniów, ochrona przeciwpożarowa w szkole. Dołączona do książki płyta CD z wzorami dokumentów ułatwi wywiązywanie się z obowiązku dokumentowania działań podejmowanych w zakresie bezpieczeństwa.

[Spis treści](#)

3. BHP w szkole : praktyczny poradnik z dokumentacją / Wanda Bukala. - Wyd. 2 zm. - Gdańsk : Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr, 2012. - 302 s. : il. ; 23 cm + dysk optyczny (CD-ROM).

Praktyczna pomoc dla dyrektorów szkół i pracowników bhp w szkołach. Książkę polecamy nauczycielom oraz studentom pedagogiki, którzy znajdą w niej wiele przydatnych rozwiązań problemów bezpieczeństwa w szkole oraz programy edukacyjne i przykładowe konspekty zajęć o tematyce bhp.

[Spis treści](#)
[Wstęp](#)

4. Bhp w szkole : bezpiecznie od momentu wejścia na teren szkoły / [pod red. Małgorzaty Celuch ; aut. Małgorzata Celuch, Małgorzata Mądra-Janeda, Waldemar Krupa]. - Wyd. 2. -Warszawa : Wydawnictwo Wiedza i Praktyka, 2013. - 188 s. ; 24 cm.

Książka zawiera zbiór praktycznych wskazówek, wzorów i przykładów dokumentów niezbędnych do zapewnienia właściwego stanu bhp w szkole. Obejmuje takie zagadnienia jak: wytyczne bhp z budynku szkolnym, wytyczne bhp na terenie wokół szkoły, dyrektor jako pracodawca – obowiązki w zakresie bhp pracowników oświaty, przegląd obiektów należących do szkoły, dokumentacja bhp w szkole, wypadki uczniów, ochrona przeciwpożarowa w szkole.

[Spis treści](#)

5. Prawne problemy bezpieczeństwa dzieci i młodzieży / Robert Netczuk. - Stan prawny na dzień 31 sierpnia 2008 r. - Wrocław : Instytut Badań w Oświacie, 2008.

Autor w kompleksowy, choć syntetyczny sposób przedstawia zakres ciążącej na szkole, przedszkolu i każdej placówce oświatowej odpowiedzialności za ucznia i skutki jego działania. Pokazuje prawa i obowiązki zarówno z perspektywy jednostki jako całości, jak i dyrektora oraz pojedynczych nauczycieli. Czytelnicy książki znajdą w niej również pomoc w razie kontaktu z sądem, prokuraturą i policją w przypadku niewłaściwego wywiązywania się rodziców z obowiązków wobec dzieci, zagrożenia demoralizacją, a także wykroczeń lub przestępstw ucznia lub wychowanka.

[Spis treści](#)

6. Sytuacje kryzysowe w szkole : praca zbiorowa / pod red. Katarzyny Koszewskiej i Małgorzaty Taraszkiewicz ; [aut. Zbigniew Babski et al.]. - Warszawa : Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, 2007. - 285 s. : il. ; 30 cm + 1 dysk optyczny (CD-ROM).

W książce opisano diagnozowanie i rozwiązywanie kryzysów w szkołach. Przedstawiono różne aspekty zarządzania sytuacjami kryzysowymi oraz podano praktyczne wskazówki dotyczące bezpieczeństwa w szkołach. Uwzględniono materiały szkoleniowe dla rad pedagogicznych. Zamieszczono opisy przypadków, teoretyczne aspekty kryzysów oraz materiał warsztatowy organizowania zespołu kryzysowego w szkole.

[Spis treści](#)
[Wstęp](#)

7. Zarządzanie Bezpieczeństwem w Szkole : organizacja wychowania i opieki, sytuacje trudne i kryzysy, BHP / [red. merytoryczny Marzena Tomaszewska]. - Warszawa : Dr Josef Raabe Spółka Wydawnicza, cop. 2012-2013. - Teka : il. kolor. ; 32 cm + 1 dysk optyczny (CD-ROM).

Nr 1 - Jak wprowadzić skuteczny system reagowania na przemoc w szkole. Wydanie specjalne - Współpraca szkoły w sytuacjach trudnych z instytucjami zewnętrznymi. Kurator sądowy, policja, sąd rodzinny. Wydanie specjalne - System bezpieczeństwa w szkole. Najważniejsze procedury. Ankiety do diagnozy. Nr 3 - System angażowania rodziców w zapewnienie bezpieczeństwa w szkole. Teka zawiera ponadto: dwa plakaty dotyczące pierwszej pomocy i bezpiecznego zachowania w szkole, gazetki dla rodziców i nauczycieli oraz płytę CD, na której znajdują się dokumenty do edycji, takie jak: procedury, instrukcje, regulaminy, pisma sądowe, listy kontrolne, protokoły, wzory notatek służbowych, scenariusze rad pedagogicznych.

8. Zarządzanie wiedzą o zagrożeniach i bezpieczeństwie uczniów w rozwijaniu szkolnych systemów bezpieczeństwa / Janusz Ziarko. - Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, cop. 2011. - 280, [2] s. : il. ; 24 cm.

W obecnej społeczno-kulturowej sytuacji funkcjonowania szkoły, w której potęgują się ryzykowne zachowania uczniów, pojawia się problem: jak wykorzystywać wiedzę o zagrożeniach i bezpieczeństwie w ich profilaktyce i w działaniach niosących pomoc uczniom zagrożonym? Zarządzanie wiedzą uczyniono podstawą, na której działania te mogą się kształtować i rozwijać w kierunku poprawy poczucia bezpieczeństwa w szkole i możliwości jego zapewnienia. Autor wskazuje na jednostkowe, społeczne, kulturowe i organizacyjne uwarunkowania zarządzania wiedzą w szkole, przedstawia koncepcje wykorzystania zarządzania wiedzą w praktyce bezpieczeństwa, co powinno się stać źródłem inspiracji dla pedagogów w projektowaniu działań doskonalących i rozwijających szkolne systemy bezpieczeństwa.

[Spis treści](#)
[Wstęp](#)

Rozdziały z wydawnictw zwartych

1. *Bezpieczeństwo osobiste wychowanków i pracowników placówek resocjalizacyjnych dla nieletnich* / Marek Łukasiewicz, Wojciech Poniewierski. W: *Bezpieczeństwo w warunkach zmian społecznych, cywilizacyjnych i kulturowych* / red. nauk. Sylwester Bębas, Paweł Kowalski ;

Dokumenty elektroniczne

1. Pierwsza pomoc dzieci i dorosłych [Dokument elektroniczny] / Transacta Bezpieczna Firma. - Multimedia interakcyjne. - Katowice : Transacta Bezpieczna Firma, [ca 2013]. - 1 dysk optyczny (CD-ROM) : dźwięk, kolor. ; 12 cm + Instrukcja ścienna "Postępowanie z osobą nieprzytomną bez oddechu" : 25x33 cm.

Publikacja omawia następujące zagadnienia: prawny obowiązek udzielania pierwszej pomocy, ogólne zasady pierwszej pomocy, łańcuch działań ratowniczych, pierwsza pomoc dla dzieci, pierwsza pomoc dla dorosłych, stany urazowe u osób dorosłych, stany nieurazowe u osób dorosłych, podstawowe zabiegi resuscytacyjne u kobiet ciężarnych, postępowanie podczas wypadku samochodowego, Postępowanie podczas wypadku w pracy pierwsza pomoc dla dzieci w aspekcie psychologicznym, pierwsza pomoc dla dzieci w aspekcie społecznym, standardy postępowania. Zawiera także: słowniczek pierwszej pomocy, filmy poglądowe, test sprawdzający zdobytą wiedzę z zakresu pierwszej pomocy.

Filmy

1. Akademia pierwszej pomocy i bezpieczeństwa [Dokument elektroniczny] / Transacta Bezpieczna Firma. - Multimedia interakcyjne. - Katowice : Transacta Bezpieczna Firma, [2013]. - 3 dyski optyczne (CD-ROM) : dźwięk, kolor. ; 12 cm + Instrukcja ścienna "Postępowanie z osobą nieprzytomną bez oddechu" : 25x33 cm.

Zawartość płyt: Płyta 1: I – Pierwsza pomoc u dzieci i dorosłych, II - Bezpieczeństwo pożarowe, III - BHP i inne aspekty ratownicze, IV - Pomoc psychologiczna. Płyta 2: I - Kwalifikowana Pierwsza Pomoc. Płyta 3: I - Filmy szkoleniowe – Pierwsza Pomoc, II – Prezentacje multimedialne – Pierwsza Pomoc

Materiały z Internetu

1. Bezpieczeństwo w szkole. A. Borowa. [online]. [dostęp 3 lipca 2015]. Dostępny w www: <http://edurada.pl/artykuly/bezpiecze-stwo-w-szkole/>
Omówienie przepisów dotyczących bezpieczeństwa w szkole obowiązujących na dzień 30.04.2013.
2. Jak organizować edukację uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi? Przewodnik. [online]. [dostęp 10 lipca 2015]. Dostępny w www: <http://www.oke.krakow.pl/inf/filedata/files/Jak%20organizowa%E6%20edukacj%EA.pdf>
Wydawnictwo MEN-u proponuje sposoby realizacji zajęć z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Omawia zasady pracy z dziećmi z różnymi dysfunkcjami podając między innymi istotne uwagi odnośnie zachowania bezpieczeństwa.

3. Wzmacnianie bezpieczeństwa w szkołach i placówkach oświatowych. Materiały adresowane do dyrektorów szkół i placówek, kadry pedagogicznej, rodziców oraz organów prowadzących szkoły i placówki. [online]. [dostęp 4 września 2015].
Dostępny w www:
<http://www.ore.edu.pl/component/phocadownload/category/140-wzmacnianie-bezpieczestwa-w-szkoach-i-placwkach-owiatowych?download=1205:oferta-dziaa-profilaktycznych-adresowanych-do-kadry-pedagogicznej-rodzicw-uczniw-oraz-organw-prowadzacych-szkoy-i-placwki>
*Opracowanie MEN z 2012 roku zawierające linki do stron fundacji, organizacji i instytucji zajmujących się szkoleniami, programami dla poprawy bezpieczeństwa oraz akcjami propagującymi bezpieczeństwo w szkole. Sporo odniesień do materiałów ORE, w tym scenariusze zajęć, narzędzia do diagnozy, raporty z badań.
Materiał podzielony wg grupy zalecanych odbiorców. Osobno dla nauczycieli i dyrektorów szkół, dla rodziców, dla uczniów, dla organów prowadzących placówki.*
4. Zapewnić uczniom bezpieczeństwo... Wybrane uwarunkowania prawne organizacji bezpiecznej nauki, rekreacji i wypoczynku. Oprac. Kuratorium Oświaty w Katowicach. [online]. [dostęp 11 września 2015.]
Dostępny w www:
<http://www.lo5.resman.pl/v/apliki/adlanauczycieli/Zapewnic-uczniom-bezpieczenstwo.pdf>
Zbiór artykułów opracowanych przez pracowników katowickiego KO w 2012 roku, skupionych wokół tematyki bezpieczeństwa w szkole, Internecie lecz także na wycieczkach. Interesujące są skargi zgłaszane do KO na szkołę i nauczycieli w kwestii braku bezpieczeństwa, sytuacji agresywnych w szkole. Konkretnie przypadki zaopatrzone też były w zalecenia dla dyrekcji, których celem jest poprawa bezpieczeństwa.

4. Bezpieczeństwo w placówkach oświatowych

4.1. Sytuacje kryzysowe

Artykuły z wydawnictw ciągłych

1. Aspekty prawne sytuacji kryzysowych w szkole / Iwona Kobus. - (Sytuacje kryzysowe w szkole). - Bibliogr. // Dyrektor Szkoły. - 2013, nr 4, dod. "Niezbędnik Dyrektora" s. 72-76
Wypadek ucznia w szkole. Wypadek w pracy. Pożar. Zagrożenie powodziowe. Podejrzana przesyłka w szkole. Działania ograniczające ryzyko.
2. Bezpieczeństwo w szkole : procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych we współpracy z innymi instytucjami / Teresa Kaniowska // Edukacja dla Bezpieczeństwa. - 2006, nr 3, s. 25-34
W tekście: Program z zakresu procedury postępowania nauczycieli i metody współpracy szkół z policją w sytuacjach zagrożenia dzieci oraz młodzieży przestępczością i demoralizacją (w szczególności narkomanią, alkoholizmem i prostytutką).
3. Kiedy uczeń zawini : wdrażanie procedur postępowania w trudnych sytuacjach / Anna Katarzyna Kielczowska. - Bibliogr. // Sedno. - 2010, nr 2, s. 6-11
Zadania dyrektora szkoły. Tworzenie procedur. Zachowania destrukcyjne ucznia w świetle prawa - akty agresji i przemocy, zniszczenie mienia, kradzież. O czym nauczyciel powinien powiadomić dyrektora. Procedury postępowania wobec uczniów - konflikty: konflikt uczeń-uczeń, uczeń-klasa, uczeń-nauczyciel. Uczeń rozprawdza narkotyki. Interwencje kryzysowe: zamach samobójczy, próba okaleczenia innych osób lub samookaleczenie, zagrożenie zamachem bombowym. Instytucje powołane do sytuacji trudnych i kryzysowych: straż miejska, policja, sąd rodzinny.
4. Lista kontrolna zadań w zakresie bezpieczeństwa w szkole / Jacek Stec // Głos Pedagogiczny. - 2012, nr 42, s. 30-33
Lista zadań, które mają zapewnić bezpieczne i higieniczne warunki pracy i nauki oraz zapobiec sytuacjom kryzysowym w szkole.
5. Sytuacje kryzysowe w szkole / Katarzyna Pankowska-Koc // Sedno. - 2011, nr 11, s. 12-15
Umiejętne zarządzanie bezpieczeństwem na terenie szkoły. Co to są sytuacje kryzysowe w szkole. Typologia kryzysów. Fazy kryzysu. Procedury postępowania w interwencji kryzysowej.

6. Sztuka zarządzania konfliktami : mediacje i interwencje w sytuacjach kryzysowych / Małgorzata Łoskot // Głos Pedagogiczny. - 2012, nr 37, s. 4-7
Konflikty w szkole.
7. To się dzieje tu i teraz : właściwa reakcja w sytuacji zagrożenia / Małgorzata Łoskot // Głos Pedagogiczny. - 2010, nr 15, s. 4-7
Zdarzenia w szkole, które mogą bezpośrednio zagrażać bezpieczeństwu i zdrowiu uczniów lub nauczycieli. Co to jest sytuacja kryzysowa. Co to jest interwencja kryzysowa. Szkolne procedury. Rola dyrektora szkoły.
8. Współpraca z rodzicami w obliczu sytuacji kryzysowej / Aleksandra Kubala-Kulpińska // Monitor Dyrektora Szkoły. - 2014, nr 48, s. 54-57
9. Współpraca ze służbami w sytuacjach kryzysowych / Jagna Niepokólczycka-Gac // Szkoła : miesięcznik dyrektora. - 2015, nr 1, s. 46-51
Współpraca dyrektora szkoły. Obowiązkowa współpraca. Straż miejska. Policja. Sąd rodzinny i dla nieletnich. Nadzór kuratora sądowego. Podstawa prawna.
10. Zarządzanie sytuacjami kryzysowymi / Ewa Maksymowska. - (Sytuacje kryzysowe w szkole) // Dyrektor Szkoły. - 2013, nr 4, dod. "Niezbędnik Dyrektora" s. 76-80
Sytuacje kryzysowe w szkole i sposoby ich rozwiązywania.
11. Zarządzanie sytuacjami kryzysowymi na terenie szkoły/placówki oświatowej / Katarzyna Koszewska. - (Teorie i badania). - Bibliogr. // Meritum. - 2010, nr 4, s. 16-22

Wydawnictwa zwarte

1. Osoby niepełnosprawne w sytuacji zagrożenia / Romuald Grocki. - Warszawa : Difin, 2014. - 182, [1] s. : il. ; 23 cm.

Książka zawiera zarówno informacje teoretyczne o kategoriach niepełnosprawności, jak również informacje praktyczne dotyczące sposobów komunikowania się z osobami niepełnosprawnymi, metod przekazywania wiadomości o zagrożeniu oraz sposobów wsparcia (udzielenia pomocy) w warunkach zagrożenia. Przeanalizowane zostały zasady ewakuacji osób niepełnosprawnych oraz przygotowania się do sytuacji, w których występują zagrożenia. Przedstawiono propozycje rozwiązań architektonicznych, umieszczenia informacji w obiektach publicznych, ułatwiających prowadzenie działań ratowniczych (praktyczne przykłady). Omówiono krótko zasady postępowania ze zwierzętami-przewodnikami oraz ukazano savoir-vivre w zarysie relacji z osobami niepełnosprawnymi.

[Spis treści](#)

2. Patologia cyfrowego dzieciństwa i młodości : przyczyny, skutki, zapobieganie w rodzinach i w szkołach / Stanisław Kozak. - Warszawa : Difin, 2014. - 302 s. : il. ; 23 cm.

Problematyka książki dotyczy funkcjonowania rodziny w Polsce w XXI wieku pod wpływem technologii cyfrowej (np. Internet, komunikatory, smartfony). Oprócz bezspornych korzyści dotyczących komunikowania się w cyberprzestrzeni dzieci i młodzieży występują jednak, i to często, bardzo poważne zagrożenia dla ich aktualnego oraz przyszłego rozwoju psychicznego i społecznego (np. więzi koleżeńskie), a także rozwoju moralnego (zachowania nieetyczne). Internet jest bowiem również narzędziem bardzo niebezpiecznym, narzędziem np. przemocy psychicznej. Autor ukazuje przyczyny, skutki oraz informacje, jak zapobiegać tej patologii w rodzinach i w szkołach.

[Spis treści](#)
[Wstęp](#)

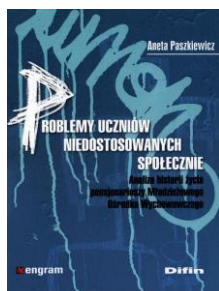
3. Patologia fonoholizmu : przyczyny, skutki i leczenie uzależnienia dzieci i młodzieży od telefonu komórkowego / Stanisław Kozak. - Warszawa : Difin, 2013.

W publikacji omówiono: ergonomiczne aspekty używania telefonów komórkowych - bezpieczeństwo techniczne i psychologiczne w układzie człowiek-telefon komórkowy; wpływ portali społecznościowych na dzieci i młodzież - zagrożenia i skutki dla osobowości; Zachowania patologiczne i przestępcze w cyberprzestrzeni dzieci, młodzieży i dorosłych; Zapobieganie i leczenie fonoholizmu w rodzinach i w szkołach.

[Spis treści](#)
[Wstęp](#)

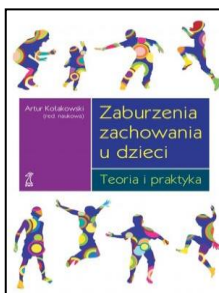
4. Problemy uczniów niedostosowanych społecznie : analiza historii życia pensjonariuszy Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego / Aneta Paszkiewicz. - Warszawa : Wydawnictwo Difin, 2012. - 314 s. ; 24 cm.

Publikacja posiada charakter diagnostyczny, stanowi aktualne kompendium wiedzy dla teoretyków i praktyków na temat zjawiska niedostosowania społecznego uczniów kierowanych do Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych. Może być punktem wyjścia do budowania programów wychowawczych tych placówek, a także środków zaradczych, działań profilaktycznych czy naprawczych wobec uczniów niedostosowanych społecznie.

[Spis treści](#)
[Wstęp](#)

5. Zaburzenia zachowania u dzieci : teoria i praktyka / Artur Kołakowski (red. nauk.). - Sopot : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2014. - 688 s. : il. ;24 cm.

Książka w ciekawy sposób podejmuje bardzo trudną tematykę, jaką jest agresja i zaburzenia zachowania u dzieci. Całość opiera się na założeniu, że dzieci nie rodzą się złe i możemy je ochronić przed różnymi życiowymi konsekwencjami. Przedstawiono tu nie tylko wyniki badań nad agresją, ale także opisano praktyczne, realizowane programy terapeutyczne.

[Spis treści](#)

6. Zagrożenia cyberprzestrzeni i świata wirtualnego / red. nauk, Józef Bednarek, Anna Andrzejewska. - Warszawa : Difin, 2014.

Zagrożenia cyberprzestrzeni i świata wirtualnego w ostatnich latach stają się coraz bardziej istotne dla współczesnej refleksji pedagogicznej. Dotyczą nowych niebezpiecznych zjawisk, zakłócających proces wychowawczy i kształcenia. Najbardziej narażoną grupą na niebezpieczeństwa generowane przez sieciową przestrzeń są dzieci i młodzież. Dlatego Autor poleca tę książkę szerokiemu gronu odbiorców, w szczególności rodzicom, pedagogom, psychologom, nauczycielom szkół różnych szczebli edukacji oraz specjalistom zajmującym się profilaktyką i terapią.

4.2. Metody pracy, scenariusze zajęć

Artykuły z wydawnictw ciągłych

1. Bezpieczeństwo dzieci w Internecie - scenariusze zajęć dla dzieci / oprac. Konrad Wiśniewski, Julia Pietkiewicz. - (Zagrożenia dzieci w Internecie) // Dziecko Krzywdzone. - 2005, nr 13, s. 85-87
Przykładowe ćwiczenia dla najmłodszych dzieci.
2. Bezpieczne pomaganie / Magdalena Sofulak-Skibińska, Ina Pohorecka // Psychologia w Szkole. - 2008, nr 4, s. 147-148
Scenariusz trzygodzinnych zajęć dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej oraz klas I-III gimnazjum, których celem jest przypomnienie i przeciwiczenie właściwych zachowań w sytuacji agresji rówieśniczej oraz rozwijanie empatii i uwrażliwienie na krzywdę innych.
3. Diabeł w komputerze : scenariusz przedstawienia teatralnego / Agnieszka Stawowska // Biblioteka w Szkole. - 2013, nr 12, s. 22-26
Scenariusz porusza problem bezpiecznego korzystania z komputera i internetu. Przeznaczony dla uczniów szkoły podstawowej.
4. "Dzieci mają prawo do bezpiecznego otoczenia" : Konwencja Praw Dziecka ONZ / Barbara Gebas, Sabina Niedbajło. - Bibliogr. // Nasz Czas. - 2005, nr 4, s. 2-3
Scenariusz zajęć warsztatowych dla nauczycieli przedszkoli na temat: "Ja nauczyciel tworzę wzorce, reguły, postępowania przedszkolaka dające dziecku poczucie szeroko rozumianego bezpieczeństwa".
5. Dziecięcy uniwersytet bezpieczeństwa : scenariusz zajęć dla klasy II szkoły podstawowej / Małgorzata Pawełczyk // Wychowawca. - 2008, nr 7/8, s. 24-25
Zajęcia prezentujące rodzaje zagrożeń.
6. Dziecko w sieci, czyli o bezpieczeństwie w praktyce : scenariusz zajęć dla klasy II / Anna Michniuk // Życie Szkoły. - 2015, nr 1, s. 38-40
Celem lekcji jest uwrażliwienie dzieci na niebezpieczeństwa wynikające z publikowania w sieci prywatnych treści.
7. Konstruktywistyczna strategia aktywizowania uczniów / Zuzanna Zbróg // Nauczanie Początkowe : kształcenie zintegrowane. - R. 32 (54), nr 1 (2008/2009), s. 33-40
Przykładowy scenariusz zajęć o modelu konstruktywistycznym uwzględniający tematykę dotyczącą bezpieczeństwa dziecka (edukacja wczesnoszkolna).
8. Kształcenie przez zabawę / Monika Walkowiak // IT w Edukacji. - 2014, nr 1, s. 28-29
Scenariusz zajęć dotyczących bezpieczeństwa w sieci z wykorzystaniem aplikacji Zondle, LearningApps i Tagxedo.
9. Mój przyjaciel komputer : scenariusz zajęć dla najstarszej grupy przedszkolnej / Joanna Chmiel // Bliżej Przedszkola. - 2014, nr 7/8, s. 100-[103]
Zasady bezpiecznego korzystania z sieci.
10. Podróż do Krainy Bezpieczeństwa : scenariusz zajęć dla grupy dzieci pięcioletnich / Magdalena Mazur. - (Jestem bezpieczny, bo wiem...) // Bliżej Przedszkola. - 2013, nr 7/8 [Magazyn Specjalny], s. 25-27
11. Przedszkolak i bezpieczny komputer : scenariusz zajęć dla starszaków / Agnieszka Pasternak // Bliżej Przedszkola. - 2014, nr 6, s. 20-21
12. Scenariusze zajęć psychoedukacyjnych : cyberprzestrzeń - dobrodziejstwo czy zagrożenie? // Remedium. - 2012, nr 7/8, dod. s. 5

Scenariusz zajęć, których celem jest rozwijanie umiejętności bezpiecznego korzystania z Internetu.

13. Scenariusze zajęć psychoedukacyjnych : (dla uczniów szkół podstawowych) / Karolina Van Laere. - (Na uzależnienia behawioralne) // *Remedium*. - 2014, nr 7/8, dod. s. 4-[8]
Temat: Internet pod kontrolą. Temat: Bezpieczny Internet - to dla nas pestka!
14. Służby do zadań specjalnych : scenariusz zajęć uczących, jak postępować w sytuacjach kryzysowych / Małgorzata Warzkiewicz // *Doradca Nauczyciela Przedszkola*. - 2014, nr 33, s. 38-39
Zapoznanie dzieci przedszkolnych z pracą przedstawicieli służb ratunkowych, procedurami zgłaszania potrzeby pomocy oraz nauka ważnych numerów alarmowych.
15. Unikajmy zagrożeń / Grażyna Maliszkiewicz // *Wychowanie w Przedszkolu*. - 2005, nr 9, s. 26[538]-27[539]
Realizacja programu "Przedszkolak poznaje prawidłowe formy zachowania w sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia". Scenariusz zajęć z pięciolatkami.
16. Zagrożenia i korzyści w pracy z komputerem i internetem : scenariusz zajęć na godzinę wychowawczą / Michał Luberda // *Biblioteka - Centrum Informacji*. - 2013, [nr] 2, s. 17-18
Zasady bezpiecznego korzystania z internetu, których należy przestrzegać. Karta pracy - Zagrożenia i reakcja.
17. Zajęcia o AIDS/HIV / Bożena Bartnik // *Szkoła Specjalna*. - 2001, nr 4, s. 235-239
Klasa VI Szkoły Podstawowej przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 8 we Wrocławiu. Konspekty zajęć (lekcji).
18. "Zanim przyjedzie karetka" : scenariusz zajęć dla najstarszej grupy wiekowej / Anna Kordzińska-Grabowska // *Doradca Nauczyciela Przedszkola*. - 2012, nr 14, s. 36-37
19. Zasady od początku / Magdalena Sofulak-Skibińska, Ina Pohorecka // *Psychologia w Szkole*. - 2008, nr 3, s. 143-144
Scenariusz dwugodzinnych zajęć dla uczniów klas 3-5 szkoły podstawowej, których celem jest przypomnienie i utrwalenie zasad dobrego traktowania się i bezpiecznego zachowywania.
20. Zastosowanie metody sytuacyjnej w edukacji przedmedycznej. Cz. 2 / Henryk Śniezek // *Edukacja dla Bezpieczeństwa*. - 2005, nr 2, s. 6-8
Scenariusz lekcji dla uczniów LO z wykorzystaniem filmu będącego inscenizacją przebiegu zawału serca.
21. Znamy ważne numery telefonów alarmowych : scenariusz zajęć dla trzy-, czterolatków / Dalia Śmiech // *Bliżej Przedszkola*. - 2014, nr 7/8, s. 52-55

Wydawnictwa zwarte

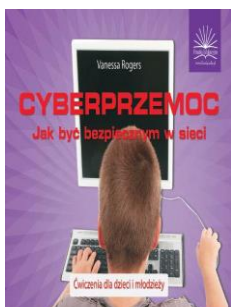
1. Bezpieczeństwo społeczne dziecka niepełnosprawnego z dysfunkcją narządu ruchu Izabela Plieth-Kalinowska. - Bydgoszcz : Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2009. -319 s. : il. ; 24 cm.

W książce znalazły się propozycje różnorodnych rozwiązań, jakie można zastosować dla polepszenia funkcjonowania dzieci niepełnosprawnych ruchowo. To zbiór praktycznych pomysłów, które mogą stać się nieocenioną pomocą dla nauczycieli, pedagogów i rodziców. Zawarte tu sugestie skłaniają do wprowadzania nowatorskich pomysłów pracy z dziećmi z dysfunkcjami, by ułatwić im działania w świecie. Treści zwarte w niniejszej książce przybliżają zagadnienia dotyczące poprawy poczucia bezpieczeństwa społecznego dzieci z dysfunkcją narządu ruchu oraz ich społeczną sytuację w rodzinie i środowisku rówieśniczym.

[Spis treści](#)
[Wstęp](#)

2. Cyberprzemoc : jak być bezpiecznym w sieci : ćwiczenia dla dzieci i młodzieży / Vanessa Rogers ; [tł. Sylwia Kuchta]. - Warszawa : Fraszka Edukacyjna, 2011.

Dzięki proponowanym w książce ćwiczeniom i grom można w przyjaznej i bezpiecznej atmosferze sprowokować dyskusje na temat poznawania nowych osób, udzielania o sobie informacji, zaufania, różnicy między żartem a szyderstwem i lojalności wobec przyjaciół. Przystępny język i materiały do wykorzystania podczas zajęć sprawiają, że książka ta jest niezwykle praktycznym narzędziem.

[Spis treści](#)
[Wstęp](#)

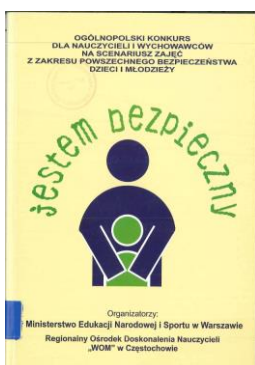
3. Edukacja wobec zagrożeń rozwoju i bezpieczeństwa dzieci /pod red. Sabiny Guz, Jolanty Andrzejewskiej. - Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2008. - 202, [1] s. : il. ;24 cm.

W pracy omówiono wiedzę dzieci, młodzieży i rodziców na temat zagrożeń (spotkanie z osobą nieznaną, zagrożenia ekologiczne). Przedstawiono profilaktykę zagrożeń (przedszkole, szkoła, rodzina, poradnia psychologiczno-pedagogiczna) i wspieranie rozwoju dzieci (leczenie ortopedyczne, terapia trudności w uczeniu się, rozwój kompetencji emocjonalnych, twórcza aktywność jako profilaktyka postawy konsumpcyjnej, bezpieczeństwo w ruchu drogowym).

[Spis treści](#)
[Wstęp](#)

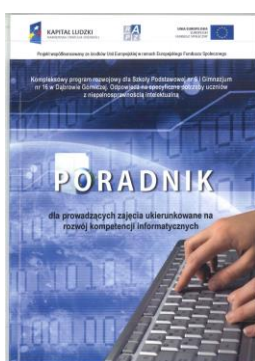
4. Jestem bezpieczny :Ogólnopolski Konkurs dla Nauczycieli i Wychowawców na Scenariusz Zajęć z Zakresu Powszechnego Bezpieczeństwa Dzieci i Młodzieży /[red. Jerzy Zdański et al.] ; org. Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu w Warszawie, Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli "WOM" w Częstochowie. - Częstochowa : Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli "WOM", 2005. - 168 s. : rys., wykr. ; 24 cm.

Publikacja zawiera zbiór scenariuszy zajęć z zakresu bezpieczeństwa powszechnego dzieci i młodzieży. Scenariusze zostały opracowane przez nauczycieli i wychowawców biorących udział w dwóch kolejnych edycjach ogólnopolskiego konkursu „Jestem bezpieczny”.

[Spis treści](#)
[Wstęp](#)

5. Poradnik dla prowadzących zajęcia ukierunkowane na rozwój kompetencji informatycznych / [red. Katarzyna Czekaj-Kotynia, Katarzyna Skierska-Pięta]. - Łódź : Instytut Nauk Społeczno-Ekonomicznych, 2013. - 76 s. : il. ; 24 cm.

Kompleksowy program rozwojowy dla Szkoły Podstawowej nr 9 i Gimnazjum nr 16 w Dąbrowie Górniczej. Odpowiedź na specyficzne potrzeby uczniów z niepełnosprawnością intelektualną.

Dokument dźwiękowy

1. Bezpieczeństwo młodzieży[Dokument dźwiękowy] :poradnik prawny /Anna Maria Wesółowska. -- Warszawa : Poltext, cop. 2010. - 1 dysk optyczny (CD) (545 min) : digital ;12 cm.
Niniejsza publikacja jest pracą szczególną. Powstała ona z potrzeby serca, z niezgody na to, by coraz więcej młodych ludzi stawało przed sądem jako osoby oskarżone. Powstała z myślą o tym, by ustrzec młodzież przed skutkami łamania prawa. Publikacja ta składa się z szeregu felietonów, z których każdy może być kanwą osobnej lekcji wychowawczej.

Filmy

1. Alkohol a ryzykowne zachowania młodych ludzi[Film] / reż., zdj., montaż Marcin Wołkowicz. - Kraków : Wydawnictwo i Hurtownia Rubikon Katarzyna Król : Tutto Arts & Media, 2014.

Założeniem filmu jest pokazanie sytuacji, w których młodzi ludzie sięgają po alkohol, oraz konsekwencji prawnych, jakie wynikają z jego spożywania. Film kładzie również nacisk na kwestię wypadków komunikacyjnych, których uczestnikami są osoby niepełnoletnie, będące pod wpływem alkoholu. Pokazuje też sytuacje ryzykowne, które występują u osób pijanych. Do filmu dołączony jest komentarz eksperta.

2. Falszywa pomoc - narkotyki, dopalacze[Film] /scen. i reż. Marcin Wołkowicz. - [Piaseczno] : Tutto Arts & Media, 2013. - 1 dysk optyczny (ok. 20 min) : dżw., kolor ;12 cm.

Film w formie fabularyzowanego dokumentu oparty na prawdziwej historii dziewczyny, która nie potrafi sobie poradzić z typowymi problemami etapu dorastania. Bohaterka filmu czuje się zagubiona w środowisku rówieśniczym. Nie radzi sobie również ze stresem związanym z nauką, co sprawia, że mimo dużych ambicji jej oceny są jedynie na poziomie dostatecznym. Wszystko to sprawia, że samoocena bohaterki jest wyjątkowo niska. Pewnego dnia zaprzyjaźnia się z koleżanką z klasy, która stanowi jej przeciwieństwo, jest pewna siebie, nie przejmuje się zupełnie szkołą oraz ma duże powodzenie towarzyskie. Koleżanka podsuwa jej narkotyk - dopalacz, który ma stanowić cudowne remedium na problemy bohaterki ze stresem i niską samooceną. Początkowo niechętna dziewczyna decyduje się jednak przyjąć narkotyk. Skutki tego są tragiczne, bohaterka ląduje na oddziale toksykologicznym szpitala. Podsumowaniem jest zawarta na płycie wypowiedź eksperta, który komentuje wydarzenia oraz zachowania bohaterek.

3. Happy slapping[Film] /Tutto Arts & Media ; reż. Marcin Wołkowicz. - Kraków : Rubikon, cop. 2013. - 1 dysk optyczny (13 min) : dżw., kolor. ;12 cm + scenariusze lekcji : 11 s. ; 18 cm.

Film dotyczący tzw. happy slappingu - filmowania aktu przemocy, wcześniej specjalnie zainicjowanego. Film lub zdjęcia danej osoby w kompromitującej dla niej sytuacji, ośmieszające ją i poniżające rozpowszechniane są później w Internecie. Film składa się z części fabularnej oraz komentarzy ekspertów.

4. Jak bezpiecznie korzystać z Internetu?[Film] / reż., zdj., montaż Marcin Wołkowicz. - [S.l.] : Tutto Arts & Media, 2013.

Film opowiada historię dwójki bohaterów - braci, Kacpra i Bartosza, którzy wspólnie uczą się zasad bezpieczeństwa związanych z korzystaniem z Internetu. Bartosz wyjaśnia te zasady bratu za pomocą specjalnie stworzonej przez siebie gry. W podziemnych korytarzach, Bartosz odkrywa przed bratem tajniki poruszania się w Internecie, wskazuje na pułapki, które mogą czekać na tych, którzy surfują w sieci, wyjaśnia jak je można ominąć, kto w jego "grze" jest zły, a kto dobry, jakie reguły obowiązują graczy. W ten sposób młodzi odbiorcy dowiadują się jak bezpiecznie komunikować się z innymi w Internecie, na jakie informacje zwracać uwagę w sieci, jakich zachowań się wystrzegać.

5. Jak bezpiecznie korzystać z portali społecznościowych?[Film] / reż., zdj., montaż Marcin Wołkowicz. -[S.l.] : Tutto Arts & Media, 2013.

Film opowiada historię dwójki bohaterów - braci, którzy wspólnie uczą się zasad bezpieczeństwa związanych z korzystaniem z portali społecznościowych. Pretekstem do poznania w/w zasad staje się sprytny plan młodszego z braci - Kacpra, który usiłuje zabrać Bartoszowi zeszyt z matematyki, zeskanować lekcje i umieścić link z lekcją na portalu społecznościowym. Niestety zostaje przyłapany na gorącym uczynku. Bartosz korzysta z okazji, by uświadomić bratu pewne reguły korzystania z portali, m.in. jak ważne są ustawienia własnego profilu na portalu społecznościowym, posiadanie odpowiedniego loginu i hasła, jakich informacji należy unikać przy wpisywaniu postów, komentarzy, itp. na portalu i dlaczego, jak bezpiecznie komunikować się z innymi.

6. Jak bezpiecznie korzystać z telefonu komórkowego?[Film] / reż., zdj., montaż Marcin Wołkowicz. - [S.l.] : Tutto Arts & Media, 2013.

Film opowiada historię dwójki bohaterów - braci, którzy wspólnie uczą się zasad bezpieczeństwa związanych z używaniem telefonu komórkowego. Wszystko zaczyna się od niewinnej zabawy, wymyślonej przez młodszego z braci Kacpra... Zabawa ta sprowokowała Bartosza, do uświadomienia bratu jak należy korzystać z telefonu komórkowego, do czego on służy, jakie zagrożenia mogą się z nim wiązać. W filmie jest mowa m.in. o stalkingu, o zasadach korzystania z bezpłatnego WiFi, o tym, na jakie informacje należy zwracać uwagę przy korzystaniu z telefonu komórkowego.

Materiały z Internetu

1. Bezpieczna droga do szkoły. Scenariusz lekcji dla uczniów szkół podstawowych. [online]. [dostępny 16 września 2015]. Dostępny w [www: http://www.kwp.radom.pl/upload/file/Prewencja/SZKOLA%20PODSTAWOWA/1%20klasa%20podstawowa/6%20Scenariusz%20.pdf](http://www.kwp.radom.pl/upload/file/Prewencja/SZKOLA%20PODSTAWOWA/1%20klasa%20podstawowa/6%20Scenariusz%20.pdf)
Scenariusz opracowany przez KWP w Radomiu. Celem lekcji jest edukacja w zakresie bezpiecznego poruszania się po drogach, znajomość telefonów alarmowych. Zajęcia z wykorzystaniem filmu, wiersza, zabaw i kart pracy.
2. Bezpieczna Szkoła – Bezpieczny Uczeń. Zbiór konspektów [w ramach konkursu]. K. Kołodziejczyk, A. Banasiewicz – Tenerowicz. [online]. [dostęp 16 września 2015].

Dostępny w www:

http://www.bezpieczna-szkola.com/uploads/Bezpieczna_Szkola_konspekty.pdf

Piąta edycja konkursu, którego celem jest edukacja uczniów oraz poprawa bezpieczeństwa w szkołach. 10 konspektów zajęć jest dostępnych na stronie do wykorzystania przez szkoły biorące udział w konkursie. Tematy zajęć to między innymi: Bezpieczne zachowanie w domu, szkole, na ulicy. Kibole, blockersi, grupy podwórkowe – co robić? Jeśli rozpoznasz zagrożenie, jak się bronić przed wciągnięciem do „paczki”? Przestrzeganie prawa to obowiązek każdego, także ucznia. Nie jesteś sam.

3. Bezpieczni w domu, szkole i środowisku. B. Chromińska-Woźniak. [online]. [dostęp 2 września 2015].

Dostępny w www:

<http://www.ore.edu.pl/programy-i-projekty-69647/bank-dobrych-praktyk-82894/dobre-praktyki?download=2117:bezpieczni-w-domu-szkole-i-rodowisku>

Podsumowanie przedsięwzięcia „Bezpieczni w domu, szkole i środowisku” realizowanego przez PPP w Gubinie we współpracy ze szkołami i jednostkami samorządowymi w gminie. Opisano założenia i cele programu, zrealizowane formy pracy z uczniami, nauczycielami i rodzicami. W załączniku scenariusz zajęć nt agresji oraz listy uczniów do dorosłych.

4. Co to jest złość? Scenariusz lekcji do przeprowadzenia w klasach I-III. H. Czermierowski. [online]. [Dostęp 21 września 2015]. Dostępny w www:

<http://www.szkolabezprzemocy.pl/76>

Jeden z scenariuszy proponowanych dla szkół podstawowych w ramach akcji „Szkoła bez przemocy”. Celem lekcji jest zrozumienie uczucia złości oraz nabycie umiejętności radzenia sobie ze złością.

5. Jak dochodzi do przemocy. Scenariusz lekcji do przeprowadzenia w klasach IV-VI. H. Czermierowski. [online]. [Dostęp 21 września 2015]. Dostępny w www:

<http://www.szkolabezprzemocy.pl/78>

Scenariusz zajęć proponowany dla starszych klas szkół podstawowych. Prześladowanie i dokuczanie jako przemoc wobec rówieśników. Praca w grupach, ustalenie klasowych zasad „przeciw przemocy”.

6. Jak pomagać i jak się bronić. Scenariusz lekcji do przeprowadzenia w klasach IV-VI. Czermierowska E. [online]. [Dostęp 23 września 2015]. Dostępny w www:

<http://www.szkolabezprzemocy.pl/79>

Zajęcia, których celem jest zdobycie praktycznych umiejętności reagowania na agresję skierowaną wobec innych oraz wobec nas. Praca w grupach, konkretne problemy, odgrywania scenek (na stronie także link do zasad odgrywania scenek z dziećmi i młodzieżą).

7. Jak sobie radzić z przemocą i agresją? Scenariusz lekcji do przeprowadzenia w I-III. H. Czermierowski. [online]. [Dostęp 21 września 2015]. Dostępny w www:

<http://www.szkolabezprzemocy.pl/77>

Jeden z scenariuszy proponowanych dla szkół podstawowych w ramach akcji „Szkoła bez przemocy”. Celem lekcji jest zwiększenie wrażliwości dzieci na cudzą krzywdę. Proponowane są umowy koleżeńskie, zapobiegające agresji i przemocy w klasie/szkole.

8. Jak sobie radzić z przemocą i agresją w naszej szkole? Zajęcia dla uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych. Czermierowska E. [online]. [Dostęp 23 września 2015].

Dostępny w www:

<http://www.szkolabezprzemocy.pl/81>

Zajęcia mają na celu zwiększenie empatii młodzieży wobec osób doznających przemocy, na przykładzie szkolnych sytuacji. Jednym z zadań jest wypracowanie metod na ograniczenie agresji w szkole.

9. Kibic na szóstkę! Stop agresji na stadionach. Scenariusz lekcji w szkole ponadgimnazjalnej. Wójcik M., Lis J. [online]. [Dostęp 23 września 2015].

Dostępny w www:

http://www.ko-gorzow.edu.pl/images/stories/dokumenty/dyrektorzy_i_nauczyciele/20140404/SCENARIUSZ_LW_PGIM/I_M_SCENARIUSZ_LW_II_LO.doc

Zwycięski scenariusz w konkursie Kibic na szóstkę. Zajęcia mają na celu wykształcenie postawy fairplay podczas imprez sportowych poprzez świadomość zagrożeń wynikających z postawy pseudokibiców, rozwijanie postawy asertywnej u młodzieży.

10. Kibic to jest super gość, agresji i przemocy mówi zawsze dość. Scenariusz lekcji wychowawczej Kibic na szóstkę. Konspekt lekcji w Specjalnej Szkole Zawodowej Skołuda D. [online]. [Dostęp 23 września 2015].
Dostępny w [www](http://www.ko-gorzow.edu.pl/images/stories/dokumenty/dyrektorzy_i_nauczyciele/20140404/SCENARIUSZ_LW_PGIM/II_m_-_Dorota_Sko%C5%82uda.docx):
http://www.ko-gorzow.edu.pl/images/stories/dokumenty/dyrektorzy_i_nauczyciele/20140404/SCENARIUSZ_LW_PGIM/II_m_-_Dorota_Sko%C5%82uda.docx
Zajęcia dla uczniów szkół specjalnych, które wykształcają postawę fairplay. Omawiane są zachowania kibiców i kinoli. Przedstawione są także w trakcie lekcji konsekwencje prawne za typowe zachowania pseudokibiców.
11. Świat emocji wokół nas. Jak radzić sobie z nieprzyjemnymi uczuciami i agresją (trening kontroli złości). Konspekt zajęć z socjoterapii. Herwart M. [online]. [Dostęp 23 września 2015].
Dostępny w [www](http://www.pedagog szkolny.pl/articles.php?article_id=97):
http://www.pedagog szkolny.pl/articles.php?article_id=97
Konspekt zajęć dla grupy 16-17-latków, polegający na znalezieniu sposobów na radzenie sobie z negatywnymi uczuciami. Zajęcia powinny być prowadzone przez pedagoga szkolnego.
12. W szkole czuję się bezpieczny. Scenariusz godziny wychowawczej. G. Ciepeliowski. [online]. [Dostęp 16 września 2015]. Dostępny w [www](http://www.interklasa.pl/portal/index/stroony?mainSP=subjectpages&mainSRV=lwych&methid=3271113&page=article&article_id=332064):
http://www.interklasa.pl/portal/index/stroony?mainSP=subjectpages&mainSRV=lwych&methid=3271113&page=article&article_id=332064
Scenariusz lekcji wychowawczej z szkole podstawowej, gimnazjum. Celem zajęć jest uświadomienie uczniom gdzie mogą szukać pomocy, w jaki sposób radzić sobie z agresją i przemocą – będąc jej świadkiem lub ofiarą.
13. Zabawy i gry edukacyjne. Portal Miejskiej Szkoły w Knurowie. [online]. [dostęp 16 września 2015]. Dostępny w [www](http://www.msp7.pl/edugry/k.php):
<http://www.msp7.pl/edugry/k.php>
Zestaw rebusów, krzyżówek do uzupełniania online z hasłami o tematyce zachowania bezpieczeństwa na drodze.
14. Złość, agresja, przemoc. Zajęcia dla uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych. Czermierowska E. [online]. [Dostęp 23 września 2015].
Dostępny w [www](http://www.szko labezprzemocy.pl/80):
<http://www.szko labezprzemocy.pl/80>
Celem zajęć jest uświadomienie uczniom form przemocy szkolnej, poznanie różnicy między złością, agresją i przemocą.

Redaktor pakietu:
Anna Chawawko

Zespół opracowujący pakiet:
Anna Kokot-Rutkowska
Elżbieta Szymańska
Anna Zakrzewska

Konsultant pakietu:
Iwona Gawrońska-Paluszkiwicz

Digitalizacja zbiorów:
Małgorzata Grabowska
Beata Kowaleło

Redaktor graficzny:
Alina Dyrek

